

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

614

Szerző

Cím

Bpest. egészsége.

Forrás:

Esti újság

Bp.

1902 VIII/25

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Hely

Idő

"1902"

Személy

Helyszám

FŐVÁROS.

Budapest egészsége.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Piros posztag arcot vajmi keveset látunk a fővárosban s azért, ha magának az egészségnek a színéből akarnók megtudni, hogyan vagyunk jóegészség dolgában Budapesten, bizony vigasztalan feleletet kapnánk. De két oldala van minden kérdésnek s csináltak most az egészségről egy statisztikát, a melyben a fakó színnel próbálták szerencsét, a halál élettelen színével festik le nekünk, hogy — egészséges Budapest. Táblázatot készített a fővárosi statisztikai hivatal arról, hogy harminc év óta minő a magyar főváros halandósága s arra az eredményre jutott, hogy nagy a javulás ma ebben a dologban, érdemes Budapesten meghalni, mert átlag csak későn jut itt erre a sor. A hol pedig soká élnek és kevesen halnak meg, ott sokan egészségesek. El kell tehát fogadnunk, hogy a mi halovány orcánk csak amolyan nagyvárosi affektálás, érdekessé akarjuk tenni vele az ábrázatunkat, különben pedig egészségesek vagyunk.

S annál inkább van kedvünk hinni a statisztikai hivatal biztató szavának, mert egyben a magyar vér egészségét dicséri. Statisztikája megszerkesztésében egyik szemét ugyanis az osztrák fővárosra vetette s kimutatja, hogy a harminc évi versenyfutás után, noha messzebből indultunk utnak, elértük, sőt elhagytuk Bécsét. Már pedig a mióta levették a korvizimusz nemzetiszinü zászlaját Bécsnek büszke faláról,

azóta sincs nagyobb mértékünk valamely sikerünkre, mint ha azt mondhatjuk magunkról, hogy utólértük valamiben az osztrák fővárost. Miért találunk lekisebbitve e hízog összehasonlásban a sikert mostan, a mikor egészségünk, életünk, halálunkról van szó, a mikor tehát két kézzel kell visszafizetnünk hálánkat azoknak, a kik aggódo munkássággal ezt a szép eredményt elérték?

Szó sincs róla, fényesen bevált Budapesten minden intézmény, a mit az egészség dolgában eddig hivatalosan csináltak. A

mióta közügygyé tették az egészséget s odaállították hivatalos örvé a tisztí orvost, azóta ritkább a járányos betegség a fővárosban s kevesebben halnak meg közülünk. Ihatóbbá tették a vizünket, a füstöt okádó gyárak kitélepitésével megtisztították a levegőnk, az építés egészségügyi felügyeletével széthányták a betegségek csirázó fészkeit. A kötelező orvosi kezeléssel nagyot szorítottak a kuruzsláson, továbbá kórházak és gyógyító-intézetek gyarapodásával s bennük az ingyenes ápolással, a betegsegítő egyesületek kedvezményes orvosi díjával, meg a patikáknak szegények számára mérsékelt áru orvossággal elérték azt, hogy nincsen olyan szegény ember a fővárosnak, a ki ne gyógyíthatná magát, ha beteg. S hogy csak a betegség ne találjon készületlenül hanem idejekorán alapját is vessük jóegészségnek és soká tudjon ellentállan szervezetünk az emberi test nyavalyáinak újabbán föllendült a torna- és a sportiskolainkban s nagy gondot fordítanak arra

hogy ne csak az elméjét és erkölcsét fejlesszék s szabályozzák rendszeresen a tanulónak, hanem az iskolában tegyen szert rugalmas, edzett izmokra, pezsdülő vérré és úde idegzetre is az ifjuság. Szóval, a hivatalos kéz ugyancsak megtapogat minden helyet s a hová elér, az apáca ápoló kezévé szelidül: orvosságot nyújt és gonozza a beteget. Nincs is azért okunk arra, hogy serkentsük még nagyobb sikerre azokat, a kiknek jóvoltából egészségesek vagyunk. A hol olyan nagy, mindenre kiterjedő szervezet működik, mint az egészségügy terén, ott — látjuk, — az egyik kerék hatja a másikat s a lendítő erők közt a legkisebb, legfőbbsebb az unszó szó.

Hanem vessünk számot magunkkal, hogy kinek-kinek mi az érdeme abban, hogy egészséges város Budapest. Nem azt kérdjük, ki hány embertársának mentette meg az egészségét vagy az életét. Hiszen elég volna, ha mindenki a maga egészségére vigyázna. De hányan vannak azok, a kik barátai a mérsékletes életnek s a pillanat ingere alatt éveket el nem dobnak életükből? Nem akarjuk a könnyelműségnek ezernyi fajtáját felsorolni, a melylyel az ember egészségével játszik, csak azt az egyet említjük meg, a mely Budapesten, a kávéházak városában, legjobban pusztit: az éjszakai lumpolást. Dorbézol itt egész éjjelen át ezer és ezer ember, apraja-nagyja, gazdag és szegény s legfőképpen a munkásembernek első dolga szombatn este, hogy kiesiny keresetét elmulassa. A szörnyen elharapózott éjszakázás szivja ki a fővárosi ember egészségét, innen a sápadtság az arcon s a tüdővész a mellben.

A statisztika azt is kiszámította, hogy bármennyire meggondolatlanul bánunk is az egészségünkkel, a rengeteg embertömebből, a mely a földön rajzik, nem hal meg több, mint a mennyi születik, sőt évről-évre szaporodunk. A másodpercet is hatvan részre kellene osztanunk, hogy megkapjuk azt az időegységet, a mikor a földön mindig egy új életsarjadzik, olyan szapora az ember. Azért a szociológusok azt vallják, hogy a fele se baj annak, ha a halandóság is nagy arányu, sőt inkább a megélés szempontjából kapóra jön az embereknek az a tulajdonságuk, hogy kiki maga keveset törődik a tulajdon egészségével s legbecsesebb kincsét nem taksálja többre, mint valami aktát, a melyet hivatalból intéznek el. Smokkságnak tartja az ember azt, ha valaki kényes az egészségére. Ámde bárhogy legyen is ez másutt, nálunk magyaroknál meg léhaság, ha elpocseköljük az egészségünket, olyan kevesen vagyunk. A ki nálunk tönkreteszi az egészségét, megöl egy magyart. Ha a vallás bűnnek tartja a mértéktelenséget és az öngyilkosságot, nemzeti szempontból se kevésbé kárhözvetható. A magyar fajnak szaporodás dolgában olyannak kellene lennie, mint a repkénynek: a hová ültetik, befussa, belepje az egész tájéket; mert volna ilyen tájék elég Magyarországon. Azért mi nálunk félténynek se volna szabad meghalni, mint a hány ember születik. A harminc millió magyar álmát segíti megvalósítani a maga erejéből mindenki, a ki nem tékozolja el egészségét, életét, hanem megóvja s nemzete nagy munkájában hasznosítja.